

Автор: Івоніна А.О.

*курсант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник: Цуркаленко Д.П.

*старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу та
адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Корпус оперативно-раптові дії як основа забезпечення безпечного середовища

Глобальні тенденції та проблеми криміногенного характеру, що ставлять перед органами поліції нові надскладні цілі та задачі, а також високий рівень злочинності в Україні і загострена соціально-політична ситуація в зоні антитерористичної операції на Сході України, зокрема, обумовлюють необхідність формування та функціонування підрозділів поліції особливого призначення. В умовах кардинального реформування системи органів колишньої міліції в Україні, трансформованої в Національну поліцію України, було створено й новий, єдиний і універсальний підрозділ поліції особливого призначення Національної поліції України, в основу діяльності якого покладаються принципи служіння та захисту громадян України, – Корпус оперативно-раптові дії (КОРД). Відомими світовими аналогами КОРД є не лише спеціальний підрозділ поліції США – SWAT («Спеціальна зброя і тактика»), але й німецька група GSG9 («Група охорони кордонів 9»), французька група GIGN («Група Втручання Французької Жандармерії») тощо, робота яких вже визнана світом виправданою і нагальною в сучасних умовах.

Окремі питання діяльності підрозділів поліції особливого призначення та її адміністративно-правового регулювання досліджували О.М. Бандурка, О.М. Банчук, О.І. Безпалова, А.П. Головін, С.Ф. Денисюк, М.М. Дивак, І.В. Зозуля, М.І. Іншин, Т.Є. Кагановська та інші.

Згідно з п.6 ч.3 ст.13 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII однією з функціонально-структурних складових даного органу є поліція особливого призначення [1]. У свою чергу, у складі поліції особливого призначення окремо позиціонується Департамент «Корпусу оперативно-раптові дії» [2]. Аналогічно й в структурі головних управлінь Національної поліції в областях, зокрема в поліції особливого призначення, виділяється управління «Корпусу оперативно-раптові дії» [3], що вже є свідченням особливого місця й призначення спеціального підрозділу поліції – Корпусу оперативно-раптові дії (КОРД). Незважаючи на це,

починаючи з 2015 року на рівні закону чи іншого нормативно-правового акту поняття КОРД і досі не визначено й не закріплено. Хоча на офіційному сайті Національної поліції України (www.pri.gov.ua), як і на спеціально створеному поліцейському порталі (www.police.gov.ua) зазначається, що КОРД – це новий, єдиний і універсальний спеціальний підрозділ Національної поліції України, в основу діяльності якого покладаються принципи служіння та захисту громадян України [4, 5].

Визначальними сутнісними характеристиками КОРД є не лише його уніфікованість, єдність і адекватність викликам сучасності, але й новітня організаційна структура, принципи діяльності (передусім, високий професіоналізм, добросовісне та чесне виконання службових обов'язків, ефективне забезпечення безпеки і прав громадян), підходи до відбору, перевірки і спеціальної підготовки працівників тощо. Основні завдання КОРДу:- 1) розробка, підготовка та проведення спеціальних операцій із захоплення небезпечних злочинців; 2) припинення правопорушень, що вчиняються учасниками злочинних угруповань; 3) звільнення заручників; 4) здійснення силової підтримки під час проведення оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, а також заходів забезпечення кримінального провадження; 5) надання підтримки іншим підрозділам поліції з метою забезпечення переважаючої вогневої потужності над правопорушниками; 6) участь в антитерористичних операціях, що проводяться Антитерористичним центром при Службі безпеки України;- 7) вивчення, узагальнення вітчизняного та іноземного досвіду, а також методики роботи аналогічних закордонних підрозділів у цьому напрямку роботи; 8) забезпечення здійснення заходів безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві на підставах та у випадках визначених законодавством [4]. Крім того, поліцейські управління «КОРД» ГУНП, які у встановленому порядку пройшли відповідну підготовку, виконують і завдання, пов'язані із покладеними на них додатковими обов'язками снайпера, спеціаліста по роботі з вибухонебезпечними матеріалами, спеціаліста з висотної підготовки, водолаза, кінолога, парамедика, бричера, водія броньованої техніки, психолога-перемовника [6]. Значну роль відіграє і керівник управління «КОРД» ГУНП, який: 1) організовує діяльність та контролює її ефективність, уживає заходів щодо усунення виявлених недоліків; 2) забезпечує і контролює належне дотримання законності, прав і свобод людини, службової дисципліни, розпорядку дня, режиму роботи поліцейськими, держслужбовцями та працівниками підрозділу; 3) дає обов'язкові для виконання підлеглими доручення, розподіляє обов'язки, здійснює контроль за їх належним та своєчасним виконанням; 4) забезпечує постійну готовність сил і засобів підрозділу до виконання завдань, здійснює керівництво діями підлеглих під час проведення операцій; 5) контролює

дотримання підлеглими заходів безпеки, зокрема при поводженні з вогнепальною зброєю [6] та здійснює ряд інших заходів і повноважень у межах передбаченої законодавством компетенції. Проте наразі в багатьох регіонах підрозділ КОРД не є повністю укомплектованим кадрами так само, як і повсякчасна робота поліцейських КОРД потребує подальшого вдосконалення, зважаючи на недостатній досвід роботи новоствореного підрозділу.

Підсумовуючи вищесказане, Корпус оперативно-раптової дії як спеціальний підрозділ Національної поліції України покликаний здійснювати спеціальні операції щодо затримання небезпечних злочинців та злочинних угруповань, звільнення заручників, силової підтримки, у тому числі в зоні проведення антитерористичної операції, базуючись на нормах, принципах, вимогах і критеріях, передбачених чинним законодавством. Основні особливості цього підрозділу полягають у наступному: 1) КОРД є єдиним уніфікованим спеціальним підрозділом Національної поліції України; 2) формується не лише з колишніх працівників спеціальних підрозділів міліції особливого призначення, але й добровольчих батальйонів, які проявили себе в ході антитерористичної операції та інших осіб, які пройшли установлену процедуру відбору; 3) будується за новою організаційно-функціональною структурою; 4) виконує розширене коло адекватних сучасним потребам держави і суспільства завдань; 5) передбачає покладання додаткових обов'язків і функцій; 6) обумовлює жорсткий відбір, високі вимоги та рівень професійної теоретичної й практичної підготовки поліцейських; 7) програми й методики навчання та підготовки претендентів для служби в КОРД побудовані з урахуванням позитивного світового досвіду із залученням іноземних тренерів та експертів, а також фактичного стану злочинності в Україні та умов антитерористичної операції на Сході Країни та інші особливості.

Список використаної літератури:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 40-41. Ст.379.
2. Структура Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1795723> (дата звернення 10.10.2021)
3. Структура територіальних органів поліції (ГУНП). URL: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1855859> (дата звернення 10.10.2021)
4. Департамент «КОРД» Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1813511> (дата звернення 10.10.2021)
5. З історії створення КОРД. URL: <https://www.police.gov.ua/KORD/> (дата звернення 10.10.2021)

6. Наказ ГУНП в Сумській області «Про затвердження Положення про управління «Корпусу оперативно-раптової дії» Головного управління Національної поліції в Сумській області» від 09.12. 2016 р. № 1640 (зміни наказу №349 від 15.03.2017 р.)